РІК ЗАЛОЖЕНЯ 1893.
"СВОБОДА"
"LIBERTY"
виходить три рази на тиждень
вівторок, четвер і суботу.
видає
„УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ"
83 Grand St., Jersey City, N. J.
Всі листи, моні-ордери і чеки треба висилати на адресу „SVOBODA".

СВОБОДА

ESTABLISHED 1893.
"SVOBODA"
"LIBERTY"
the Ukrainian Newspaper
published three times a week
Tuesday, Thursday and Saturday,
by Ukrainian National Association
at 83 Grand St., Jersey City, N. J.
The best advertising medium.
Rates furnished on application.

Урядовий орган Українського Народного Союза -- "SVOBODA" -- Official organ of Ukrainian National Association.

РІК XXVI. ДЖЕРЗИ СІТИ, Н. ДЖ., субота, 4-го мая 1918. Ч. 53. VOL. XXVI. JERSEY CITY, N. J., Saturday, May 4, 1918. No. 53.

УКРАЇНСЬКЕ ПРАВИТЕЛЬСТВО УСТУПИЛО.

Военний стан в Києві. -- Німецькі власти увязнили членів українського правительства.

Селянські делегати утворили нове українське правительство.

Німецькі війска заняли міста, Севастополь і Теодозію, на Кримі.

ВІСТИ З УКРАЇНИ.

(True translation filed with the Postmaster at Jersey City on May 3, 1918 as required by the Act of October 6, 1917).

УКРАЇНА ВНЕСЛА ПРОТЕСТ ДО НІМЕЦЬКОГО ПРАВИТЕЛЬСТВА.

Домагає ся усуненя команданта німецьких війск і німецького посла на Україні.

ГАГА (Голяндія), 1. мая. — **УКРАЇНСЬКЕ ПРАВИТЕЛЬСТВО ВНЕСЛО ПРОТЕСТ В БЕРЛІНІ ПРОТИ ВМІШУВАНЯ НІМЦІВ У ВНУТРІШНІ СПРАВИ УКРАЇНИ, як се доносить нинї одержана вістка.**

Як вістка доносить, українські власти є незадоволені зі ситуації і урядники в Києві, столиці України, грозять уступленем, коли генерал Айхгорн, головний командант німецьких війск на Україні, і Швайценштайн, німецький амбасадор (?) для України, не будуть заступлені иншими.

РІШУЧА ЗАЯВА УКРАЇНСЬКОЇ ЦЕНТРАЛЬНОЇ РАДИ.

Взиває селян, щоби вони не зважали на зарядженя німецького команданта.

ЦІРІХ, 2. мая. — **Генерал Айхгорн, командант німецьких війск на Україні,** як се доносить телеграма з Києва, **видав приказ селянам, щоби звернули всі землї і майно, яке забрали від дідичів, і як найскорше розпочали управляти землї великих посїлостий.**

Українська Центральна Рада виступила рішучо проти зарядженя, яке боронить інтересів дідичів, котрими є переважно Поляки і Москалї, і УХВАЛИЛА РЕЗОЛЮЦІЮ, В ЯКІЙ ЗАЯВИЛА, ЩО НЕ ПОЗВОЛИТЬ НІМЕЦЬКИМ, АВСТРІЙСЬКИМ АБО МАДЯРСЬКИМ КОМАНДАНТАМ ВМІШУВАТИ СЯ ДО ПОЛІТИЧНИХ, СУСПІЛЬНИХ ЧИ ЕКОНОМІЧНИХ СПРАВ НА УКРАЇНІ.

Українська Центральна Рада заявила дальше, що інтервенція ген. Айхгорна спричинить лише дезорганізацію, яка зробить неможливим сповнене услівій економічного договору; заключеного між Україною і центральними державами.

Українська Центральна Рада поручила міністрови хліборобства, щоби повідомив селян, аби вони не зважали на зарядженє німецького команданта.

УКРАЇНСЬКЕ ПРАВИТЕЛЬСТВО УСТУПИЛО.

Буде утворене нове правительство в порозуміню з Німцями.

АМСТЕРДАМ, 2. мая. — **УКРАЇНСЬКЕ ПРАВИТЕЛЬСТВО УСТУПИЛО, як се доносить нинїшна телеграма з Відня.**

Нове правительство буде утворене лише в порозуміню німецьких властий.

До Києва, де положене здаєть ся має бути грізне, вислано війска.

ВОЄННИЙ СТАН В КИЄВІ.

Німецькі власти увязнили деяких членів українського правительства.

ЛОНДОН, 2. мая. — **НІМЦІ ЗАВЕЛИ В КИЄВІ, СТОЛИЦІ УКРАЇНИ, ВОЄННИЙ СТАН І УВЯЗНИЛИ ДЕЯКИХ ЧЛЕНІВ УКРАЇНСЬКОГО ПРАВИТЕЛЬСТВА на тій підставі, „що правительство показало ся за слабе, щоби удержати закон і лад"**, як се доносить урядовий звіт з Берліна.

Між увязненими урядниками українського правительства находить ся також міністер війни.

Урядовий німецький звіт, якого зміст подав туди телеграфічно кореспондент „Ексчендж Телеграф" **виазує, що в Києві була ведена сильна агітація, звернена проти німецьких** впливів. Сей звіт звучить:

„Наші змаганя, щоби завести лад, найшли недостаточне поперте зі сторони українського правительства, яке, щобільше, не видало ніяких зарядженъ в справі весняної сійби, щоби сповнити свої забовязаня, які є обняті договором. Тому за згодою амбасадора Мума ген. Айхгорн був приневолений оголосити в тій справі розпорядженє, яке однак українська преса подала в перекрученій формі, викликуючи неспокій в краю і спричинюючи протест зі сторони Української Центральної Ради.

„Показало ся навіть, що самі члени правительства беруть участь в агітації проти нас. Супроти того арештоване Доброго, директора російського банку для заграничної торговлї, мало свое окреме значінє".

Урядова телеграма стверджує дальше, що арештоване Доброго було власновільним актом „Союза визволеня України" і підносить обжаловане, що міліція не хотіла випустити на волю увязненого, якого місце побуту було незвісне. Урядовий звіт подає дальше отсе:

„Останні вісти доносять, що сейчас наступлять ще дальші арештованя. Рівночасно є чимраз сильнійше підозріне, що увязнене Доброго зістало переведене на розказ членів правительства.

„Такий самовільний акт викликує початки анархії. Правительство показало ся за слабе, щоби удержати закон і лад у Києві.

„За згодою амбасадора Мума ген. Айхгорн видав спеціяльні зарядженя для обезпеки Києва, а іменно установив військові трибунали, острі кари за злочини і тяжкі кари для тих, що викликують публичний нелад.

„Тимчасове слідство в справі арештованя Доброго, ведене німецькими військовими властями, довело до увязненя міністра війни, Жуковського, шефа міністерства внутрішних справ, Даевського, п-ні Ткаченко, жінки міністра внутрішних справ, команданта міської міліції, Богацького, і шефа міністерства загр. справ, Любінського".

СЕЛЯНСЬКІ ДЕЛЕҐАТИ УТВОРИЛИ НОВЕ ПРАВИТЕЛЬСТВО.

Нове правительство заявило, що признає берестейський мировий договір.

АМСТЕРДАМ, 2. мая. — **Селянські делеґати, які прибули до Києва, столиці України, повалили давне українське правительство і У. Ц. Раду,** як се доносять вісти з Берліна.

НОВОУТВОРЕНЕ ПРАВИТЕЛЬСТВО ЗЛОЖИЛО СЕЙЧАС ЗАЯВУ, ЩО БУДЕ ПРИДЕРЖУВАТИ СЯ БЕРЕСТЕЙСЬКОГО МИРОВОГО ДОГОВОРУ.

СПРАВА УКРАЇНИ І БАЛКАНУ НА ВОЄННІЙ НАРАДІ.

Австрійський цісар Карло і Буріян в головній німецькій кватирі.

ЦІРІХ (Швайцарія), 1. мая. — **Австрійський цісар Карло враз з військовим штабом і міністер заграничних справ, Буріян, враз з дипльоматичним штабом мають відбути спільну нараду з німецьким цісарем у німецькій головній кватирі.**

Берлїнські та віденські часописи привязують до сеї конференції велике значінє. Як доносять, ПРЕДМЕТОМ НАРАД МАЄ БУТИ РОЗВЯЗАНЕ ПИТАНЯ УКРАЇНСЬКОГО І БАЛКАНСЬКОГО.

СЕВАСТОПОЛЬ ЗДОБУТИЙ.

Велика пристань і кріпость опинила ся в середу в руках Німців.

БЕРЛИН, 2. мая. — **НІМЕЦЬКІ ВІЙСКА ЗАНЯЛИ СЕВАСТОПОЛЬ, ВЕЛИКУ РОСІЙСЬКУ КРІПОСТЬ НА КРИМІ.**

Урядовий німецький рапорт доносить, що місто занято без боротьби. Рапорт звучить:

„На Україні наші війска зломили опір неприятеля перед Севастополем і заняли в середу місто без боротьби".

Занятє Севастополя віддало в посїдане Німців головну підставу російської чорноморської фльоти і сильну кріпость, з якою лучить ся чимало важних історичних подій.

Місто Севастополь числить около 150.000 мешканців. Місто основане в 1784 р. царицею Катериною II. В 20 літ опісля цар Александер I. зробив з міста головну підставу російської фльоти на Чорнім мори. Укріпленя міста складають ся з ряду сильних фортів, які побудовано ще за часів Николая I., а які відтак постійно перебудовувано відповідних до нових вимог воєнної штуки.

Зі здобутєм Севастополя цілий півостров кримський находить ся під контролею Німців.

Занятє міста Теодозії на Кримі.

БЕРЛИН, 1. мая. — Німецький урядовий звіт доносить:

„На Україні наші війска заняли без жадного опору місто Теодозію, на Кримі".

Німці мають намір влучити Крим до України.

ЛОНДОН, 2. мая. — Німецькі війска після здобутя Севастополя і Теодозії здобули контролю над цілим півостровом кримським.

Як се доносять поновно ріжні вісти, **Німеччина має намір „відступити" Крим Україні в тій цїли, щоби утворити собі на Кримі стацію в дорозі на схід.**

Занявши Теодозію (старинну Каффу), німецькі війска є віддалені нині всего 100 миль від пасма кавказьких гір. Треба надіяти ся, що наступ на схід (через Донщину і Кубань) будуть Німці дальше продовжати. Правдоподібно мають вони намір зійти ся разом з війсками турецькими та загорнути цілий Кавказ, який дотепер належав до Росії.

Здобуте Криму означує для Німеччини в кождім случаю, як се говорить німецький урядовий звіт, пряму дорогу до Афганїстану і Персії, а тимсамим і до Індії.

Німецькі війска під Курском.

МОСКВА, 23. цвітня. (Телеграма спізнена). — **Наступ Німців на Україні триває дальше.** Німецькі війска находять ся під Курском. Населенє опускає місто.

Лев Троцький заявив, що наступ буде так довго тривати, **доки мир Росії з Україною не буде зовсім полагоджений.**

В ФІНЛЯНДІЇ.

(True translation filed with the Postmaster at Jersey City on May 3, 1918 as required by the Act of October 6, 1917.)

16.000 большевиків взято в полон.

КОПЕНГАГЕН, 2. мая. — **Німецькі війска полонили у Гельзінґфорсї 11.000, а у Виборзї 5.000 фінських большевиків,** між тими також премієра „червоних сторожий".

Виборг, який находив ся через 11 годин під огнем гармат, уляг значному знищеню.

Провідник фінських большевиків взятий в полон.

СТОКГОЛЬМ, 1. мая. — **Визначний провідник фінських соціялїстів, Кулерво Маннер, якого вважають головним виновником революції у Фінляндії, дістав ся до неволї підчас битви в місті Виборг, яке заняли війска „білих сторожий".**

В Гельзінґфорсї умирають люди з голоду.

КОПЕНГАГЕН, 1. мая.— **Червона сторожа понесла цілковите пораженє і в неладі утікає у східнім напрямі,** як се доносять останні вісти з Фінляндії.

В столиці Фінляндії, Гельзінґфорсї, панує голод. Через два дні місто було зовсім позбавлене поживи. Богато людий умерло з причини голоду.

Длячого Фінляндія просила Німців о поміч.

СТОКГОЛЬМ, 1. мая.—Торнвел Гейнес, американський консуль в Гельзінґфорсе, столиці Фінляндії, доносить, що положенє у Фінляндії поправляєть ся.

Консуль пропонує, щоби Америка старала ся доставляти поживу для Фінляндії, і виявляє надію, що в такий спосіб дало би ся ослабити вплив Німеччини у Фінляндії.

Консуль говорить у свім звіті, що коли большевики повалили фінське правительство і коли Швеція відмовила своєї помочи, а Франція, яка одинока признала независимість фінської републики, не була всилї в тім часї дати їй поміч, Фінляндії не лишало ся нічого иншого, як лише візвати на поміч Німеччину.

Фінляндія републикою чи монархією.

Фінські цивільні і парламентарні тіла згодили ся на утворене фінської монархії, але партія молодо-фінів виступила проти сього, жадаючи, щоби Фінляндія позістала републикою.

МИРОВІ ЗМАГАНЯ.

(True translation filed with the Postmaster at Jersey City on May 3, 1918 as required by the Act of October 6, 1917).

Папа має намір знова зробити мирове предложене.

ГАГА, 1. мая. — **Папа Венедикт має намір зробити в день Зелених сьвят (19. мая) поновно предложене в справі мира,** як се доносить кольонські часописи.

Мирова нота папи буде, як доносять, більше рішучого характеру ніж попередна і буде містити в собі отверте предложене посередництва через папу при співучасти невтральних нануючих.

Подібні вісти наспіли також до Берна (Швайцарія); їх принято з великим вдоволенєм.

НА ЗАХІДНІМ ФРОНТІ.

(True translation filed with the Postmaster at Jersey City on May 3, 1918 as required by the Act of October 6, 1917).

АМЕРИКАНСЬКІ ВІЙСКА ПЕРЕБИРАЮТЬ ЧАСТЬ БОЄВОГО ФРОНТУ КОЛО АМЕНУ.

Слота і болото роблять воєнні операції на більші розміри неможливими.

З АМЕРИКАНСЬКОЮ АРМІЄЮ У ФРАНЦІЇ, 30. — цвітня. — **Положене на американськім боєвім фронті коло Амену стає щораз більше постійне.**

В протягу останніх 48 годин не було жадних нападів піхоти, лише між патрулями приходило в темряві і серед мраки до поменьших перепалок.

Помимо сильного дощу, що шкодило при обсервації, американська і француська артилерія живо острілювала терен поза боєвою лінією неприятеля. Одна американська батерія удержувала огонь на батерії неприятеля і становища коло одного села, яке цілковито знищено. Артилерія німецька відповідела слабше. Німці кидали від часу до часу газові бомби.

Непогода, яка вже триває від кількох днів, є причиною, що летуни по обох сторонах мусять сидїти безчинно.

АМЕРИКАНЦІ ВІДБИЛИ НАПАД ТРОХ НІМЕЦЬКИХ БАТАЛЬОНІВ.

Обі сторони потерпіли тяжкі втрати.

У ФРАНЦІЇ, 1. мая. — Американський полк, який разом з француськими находить ся на боєвім фронті коло Амену, був у вівторок предметом сильного двогодинного бомбардованя зі сторони гармат неприятеля. Опісля німецька піхота в силї трох батальонів перевела напад.

Американці по завзятій битві відбили напад Німців, які трупами вкрили побоєвище. Пятьох Німців взято в полон.

Битва мала місце на полудне від Ґрівесн, між Кантіні і Мондідіє.

Помимо тяжких втрат американські жовніри сьвітло перевели оборону.

ПЕРЕСТРІЛКА АРТИЛЕРІЇ НА ЦІЛІМ БОЄВІМ ФРОНТІ.

ЛОНДОН, 2. мая. — Англійський урядовий звіт доносить:

„Напад, який неприятель пробував перевести нині рано в околиці Ебітерн, наші війска відбили.

„Крім звичайної перестрілки артилерії, яка відбувала ся з обох сторін на цілім боєвім фронті, не зайшло нічого важнійшого".

ВОЄННЕ ПОЛОЖЕНЕ НЕ ЗМІНИЛО СЯ.

БЕРЛИН, 2. мая. — Німецький ґенеральний штаб доносить:

„На боєвім фронті положене не улягло жадній зміні.

„Перестрілка артилерії в околиці гори Кемель і в околиці Мондідіє була дуже оживлена. Француська артилерія була особливо чинною на боєвім фронті в Льотаринґії. Поменьші напади неприятеля відбито".

У воєнній нараді аліянтів беруть участь також три премієри.

ПАРИЖ, 1. мая. — **Нині розпочали ся у Версалю важні воєнні наради,** які протягнуть ся і через завтра.

В нарадах беруть участь крім членів головної воєнної ради, які є представниками Англії, Франції, Італії і Злучених Держав, також три премієри: **Ллойд Джордж, Клемансо і Орляндо.**

Вістка, що англійська фльота має забрати з Франції англійські війска, заперечена.

ЛОНДОН, 29. цвітня. — **Бюро** Райтера доносить, що стокгольмська часопись „Афтонблядет", а за нею і другі часописи, подали вістку, яку одержали з Ціріху, а іменно, **„що ціла англійська транспортова фльота чекає в каналї, щоби на**

(Продовжене на стор. 5-ій).

"SVOBODA" (LIBERTY)

the Ukrainian newspaper published three times a week: Tuesday, Thursday, and Saturday by Ukrainian National Association at 83 Grand Street, Jersey City, N. J.

ESTABLISHED 1893

JOSEPH STETKEWICZ, Chief editor.
NICHOLAS D. WELYCHKO, Assistant editor.

ANDREW SAWKA, Business manager.

Entered as second-class matter March 30, 1911, at Post Office at Jersey City, N. J., under the Act of March 3, 1879.

SUBSCRIPTION:		ПЕРЕДПЛАТА:	
United States:		в Злучених Державах:	
1 year	$3.00	на рік	$3.00
6 months	$1.75	на пів року	$1.75
3 months	$1.00	на 3 місяці	$1.00
to Jersey City and to foreign countries:		В місті Jersey City і за границю:	
1 year	$3.50	на рік	$3.50
6 months	$2.00	на пів року	$2.00
3 months	$1.25	на 3 місяці	$1.25
Single copy 3 cents.		Поодиноке число 3 центи.	

За кожду зміну адреси платить ся 10 центів.

Адреса: SVOBODA, 83 Grand Street, Jersey City, N. J.
Число телефону 498 Montgomery.

Всі моні-ордери і чеки треба виписувати на адресу "Svoboda".
При висиланю замовленя належить долучити моні-ордер або чек.

За всі оголошеня поміщувані в „Свободі" редакція не відповідає.

Всім своїм Передплатникам, Читачам і Прихильникам з днем Сьвітлого Христового Воскресеня усього найкрасшого бажає

РЕДАКЦІЯ.

Через Голгофту до воскресеня.

Тогди вояки і тисячник і слуги жидівські взяли Ісуса і звязали його.

....закричали: розпни його, і одїли його в червоний плащ, сплели терновий вінець і вложили на него.

І ніс свій хрест і вийшов на... Голгофту.

Там розпняли його.

Він воскрес, його тут нема; ото місце, де його положили.

ЗІ СВ. ПИСЬМА.

Зависним та лукавим оком та з ненавистним лакімством глядїли на Твою славу, Твою волю, на Твою красу пречудну, моя Україно кохана. Скалкою в їх очах стояли Твої лани золотисті, Твої вольні степи безкраї, Твоя земля медом і молоком текуча і сини Твої — орли сизі.

І раду лукаву радили книжники і фарисеї, царі і дворяни, шляхта і вельможі. І засуд винесли: Розпни! І погані руки, що нервозно простягали ся за добичню, від вини вмили. І крови Твоєї жадали, щоб на них впала і на їх поколїня.

І руки Твої звязали. І червоний плащ страждань на Тебе вложили. І терновий вінок вбили в Твою сьвяту голову, страждуща Нeнько. І три столїтя били по обличу і зневажали і ругали ся. І Твої права відобрали і мову, і потоптали і знущали ся. І Твоєю кровю напоїли цїлу українську землицю. І Твоїх синів, оборонців Твоїх, загнали в далеку Сибір, запроторили в тюрми, замучили на смерть.

Три столїтя били і мучили без пощади і радісно дивили ся на Твої страданя і тїшили ся диким божевільним реготом. Тернє вбивало ся в Твою голову глибше і глибше і тїло відпадало від кости і серце краяло ся від болю. А кров неповинна плила без впину безмежним океаном. А сльози падали до долу зливою.

Тяжкий хрест терпінь вложили на Твої рамена знеможені і повели на Голгофту. Безмилосерно прибили Тебе гвіздєм страждань до хреста і піднесли його високо, а Ти вмирала ганебною смертию безпомічна, неповорушна. Сьвіт дивив ся і мовчав. Дїти Твої глядїли на повільну смерть і ридали, а в їх серцях зійшло зерно пімсти.

Подали Тобі отруту „од моржа до моржа" і „адін літературний язик". „Зійди з хреста" — кидали наругу пекучим огнем у Твоє серце. „Спаси, оборони себе! Колись за Твоїми плечами цїла Европа була безпечна, а тепер забула на Тебе! Себе не можеш спасти!" — ніс ся навкруги шалений крик гнобителїв.

Сповнило ся! Кров і вода поплила з боку. Запечатали гріб царськими указами і цїсарською ласкою і розійшли ся зі спокійним серцем, бо надійшло сьвято оргїй.

„Не було, нема і не буде!" Лиш Днїпро-Славутиця дальше шумів грізно і з порогів гремів гимн погрози і Чорне море грало, а степи і лани колосисті співали тужну пісню давної, незабутної слави.

„Нема і не буде!" — потїшали себе Юди, Твої дїти нікчемні, і не шукали сухої ґиляки, але на гробі Твоїм бенкетували та сіяли сріблом і золотом і жемчугами зради.

Сповнило ся! Судорожно дрожала сплюндрована земля, а стони несли ся за хмари.

Не буде! Не буде! І вниті триюмфом і оргіями вороги війшли спати, але грізні неспокійні сни вили ними мов гадєм. А Юди погані з жахом дивили ся в будуччину. Бо Днїпро не втихав і море шуміло і степи шептали якусь чарівну леґенду. Аізза гір сходила ясна зоря і рвала ся до безмежних просторів, аби поплисти повною силою і розгоном.

Сповнило ся! Камінь підніс ся з гробу і встала давна слава і могутність і залунав грімко гимн Свободи.

Сповнило ся! Порвали ся вікові пута! Скоро, скоро понесли ся вперед Днїпрові води, радісно засьміялись пороги і понесли лугами й ланами веселу новину аж гень у синє море.

Воскресла Україна!

Підняв ся гноблений віками нарід із тяжкого сну неволї. Із уст до уст несло ся животворне могутне здоровленє: Воскресла Україна!

Віджила давна слава і сьвітами поніс ся гомін: Воскресла Україна!

Замаяли над золотоверхим Києвом синьо-жовті прапори, в похід виступили славні козацькі полки — славу добувати. Мерехтить на сонцї ясна козацька збруя, грають під юнацтвом баскі конї, приковують зір багрові контуші.

Воскресла Україна!

З соток тисяч грудий, що крицею стали за оборону Волї, залунала могутна невмируща пісня козацька.

Воскресла Україна!

Стрепенув ся лютий ворог, закипів зловіщою лютию та зібрав темні полчища, щоб заслонити ними сонце.

„За славу, за честь, за свободу України, панове товариство, братя молодцї, пійдем у бій кровавий та захоронимо наші сьвяті права, нашу свободу, нашу самостійність!" — гремить голос гетьмана.

„За славу, за честь, за свободу — у бій! Боротись-мемо до смерти! Присягаємо! Присягаємо!"

Заграли сурми, понесла ся під хмари пісня, загреміли самопали, а Днїпро зачервонів ся, а Чорне море скупало ся багровим блеском заходячого сонця.

Воскресла Україна!

Не вмре, не загине, поки сонце з неба сяє, поки живуть люди!

Розходять ся густі чорні хмари, а сонїчко зійшло яснепреясне, то міріядами лучів всьміхаєть ся до Нової, Вольної Землї, та сушить сльози, та гоїть рани. Нове, вольне, живе житє.

Воскресла Україна!

* * *

З землї далекої, з чужої чужини крізь моря і гори, поклін Тобі низкий шлемо, Нене кохана, Земле Свобідна Українська! Піснею радісною та голосною, гимном побіди і триюмфу витаємо Твою Волю, Твою Силу, Твою Славу, Твою Незалежність. Бо Воскресенє Твоє осіяло нас сьвітом радости, та коїть тугу нашу невтишиму, та тягне нас до Тебе

На тихі води,
На ясні зорі,
У мир веселий,
Між люд хрещений,

до невсипущої працї для Твого добра, для Твоєї слави, для Твоєї могутности, для Твоєї самостійности, кохана Україно!

Нема місця для старої Австрії.

(True translation filed with the Postmaster at Jersey City on May 3, 1918 as required by the Act of October 6, 1917).

Віденська німецька соціялїстична ґазета „Арбайтер Цайтунґ" помістила в лютім с. р. замітну статю про потребу перебудови Австрії на демократичних основах.

Ся статя звучить:

Цїла державна будова Австрії мусить бути змінена, аби вона відповідала новим вимогам житя відроджених народів.

Теперішна хвиля є відповідна і заходи в сїй справі можуть числити на успіх, бо мир на сході кладе певні границї многим занадто буйним надіям поодиноких народів Австрії і переконує їх, що мусять числитись з дійсностю, відмінною від буйних мрій. Се творить основу для тверезого порозуміня між правительством і народами держави, — порозуміня опертого на дїйснім відношеню сил обох сторін.

Передівсім будучий устрій Австрії залежить від того, **як полагодить ся справу Галичини,** се значить, чи Галичина цїла, або чи її частина буде належати до польської держави, яка властиво також істнує покищо тільки на папери.

Коли би польське питанє було вже розвязане, то се створило би рами для уложеня відносин инших народностий в Австрії. Однак тут треба взяти на увагу, що вилученє Галичини з Австрії, в якімнебудь характері, викликало би найзавзятїйший опір зі сторони Чехів і полудневих Славян (Словінців і Сербів), особливо тодї, як би їм не признано права на самоозначенє. Що більше. Мир, який осередні держави заключили з Росією, запевнює самостійну державність Фінляндцям, Лотишам, Литовцям і Українцям, отже вже саме те вказувало би на потребу признаня державности також і Чехам, котрі тепер серед Славян ведуть перед в культурнім та економічнім житю.

Коли Німцї зрозуміють, що в области Австрії потребують власної, німецької держави, яка би злучилась у спілку з иншими народними державами теперішної Австрії, а покинуть гадку, що вони на будуче можуть ще удержувати Австрію яко одностайну державу під своїм верховодством, — **то щойно тодї можна приступити до успішної працї над новою конституцією Австрії, в якій кождий нарід буде мати свою власну народну державу з власним правительством і парляментом, а всї народи злучать ся в спільнім державнім союзї (спілцї), для утвореня спільного, загального тіла, для цїлий адміністраційних та економічних федеративної австрійської спілки.**

Розвиток економічного житя сягає щораз глибше до основ державного устрою і держава щораз то сильнїйше забирає у свої руки керму того житя. Парлямент теперішної Австрії убивають спори між народами держави, через котрі се законодатне тїло не може зачати і перевести доцїльної, основної і систематичної суспільної господарки в наддунайській державі. Тож коли Австрія хоче удержатись, вона мусить освободитись від внутрішних незгод і заколоту, а се можна осягнути тільки **через утворенє народних держав спільного австрійського союза.**

Мир на сході взиває до дїла, а се дїло само в собі було би приготовною працею для мира на заході. Внутрішно-полїтичні справи Австрії стали ся справами всесьвітної полїтики і коли Австрія не хоче, аби сьвіт рішав про них, то мусить їх сама розвязати. Вона мусить сама виступити яко освободителька своїх народів.

У великім сьвітовім союзї, який вирине з теперішної воєнної руїни, нема місця для старої Австрії. Як вона хоче до нього пристати, то наперед сама мусить статись союзом вільних народів.

* * *

Ся статя віденської німецької соціялїстичної ґазети є знаменна особливо тим, що появилась вона в хвили по заключеню мира, яко осторога для Австрії, що сей мир показує її одиноку дорогу до виходу з того нещасного положеня, в якім вона тепер находить ся, а сею дорогою є — признанє всїм народам теперішної Австрії повної свободи для самоозначеня, яка була засадою для перестрою серед народів давної Росії.

Домаганє, аби Австрію перемінити в федеративну спілку народних держав (або — країв чи провінций), не є нове. Його здавна підносили полїтичні партії поневолених народів, а **передівсім українські партії в Галичині,** а також і соціял-демократичні партії серед усїх народів Австрії. Однак се домаганє не мало доси такої сили, як воно має тепер. **Передше Австрія ще могла уходити за розмірно свобідний край, коли обіч неї була російська тюрма народів, але тепер, коли ті народи освободились і здобули право на самоозначенє, а особливо, коли найбільше поневолений нарід і в Росії і в Австрії побудував свою велику народну републику, — то дїйсно вже тепер для старої Австрії місця нема.**

Згадана німецька соціялїстична ґазета свій голос достроює до голосів усїх поневолених народів і їх братів, що живуть свобіднїйше поза межами Австрії, коли підносить клич, аби стару Австрію перебудувати в нову спілку народних держав.

Сей клич не впаде і він мусить побідити, а лише від розуму полїтичного австрійських полїтиків буде залежати, чи вони зрозуміють його **впору** і пійдуть за ним, чи візьмуть ся до перебудови Австрії **запізно,** — тодї, як вже народи знеохотять ся до ідеї австрійської федерації та подїлять її на зовсїм окремі части.

Розуміє ся, що для деяких народів такий вихід з того нещасного австрійського колеса навіть був би лїпший, бо дав би їм змогу злучитись з рештою свого національного племени.

Про австрійських Німцїв пише „Арбайтер Цайтунґ", що вони повинні вже раз зрозуміти новочасні вимоги житя народів і зректи ся пановань над цїлою Австрією, яка нібито творить „одноцїльну" державу, але на дїлї нема в нїй нїчого одноцїльного. Згадана ґазета відкликає ся до німецького народу в Австрії з розумною порадою, аби подумали над тим, що пора їм **утворити свою народну німецьку державу в Австрії і не перечити другим народам в Австрії зробити таксамо, а потім з ними разом утворити федеративну спілку народних держав.**

Тісамі слова можна сказати і до Чехів та до Поляків.

Зокрема Поляки мусять вже раз забути про землї українські.

Вони доси торочать про „злуку" цїлої Галичини, Буковини, Холмщини і Полїся з польським королївством.

Такі сьмішні баналюки вони мусять вибити собі з голови. Вони можуть говорити про злуку з Польщею лише польських земель.

Як удасть ся злїпити нову Австрію з вільних народних держав в одну спілку, в один союз, — то і Поляки можуть там мати свою малу державу, утворену із західної Галичини та кількох польських повітів австрійського Шлеска, однак поза свої межі вони сягати не сьміють.

Правда, що творенє двох польських держав виглядало би дивно і неприродно і тому більша рація була би, як би ту австрійську Польщу прилучено до польського королївства.

Розуміє ся, що і друга українська держава не мала би рації істнувати поза межами української републики. Тому то ся українська народна держава, яка повстане зі злученя східної Галичини з північною Буковиною, повинна бути прилучена до української народної републики.

Коли би в тім напрямі були які перепони, то австрійська Україна може не входити яко складова часть української народної републики, але **яко одна з держав федеративного чорноморського союза.**

На захід від України могла би повстати одна федеративна спілка, яка могла-б називатись наприклад „австрійською" і до якої могла би пристати і Польща, а сама Україна, може бути осередком другої федеративної спілки, під назвою наприклад „чорноморської", **до якої можуть належати між иншим і ще дві українські держави, а саме кубанська і галицько-буковинська.**

За прикладом тих двох федеративних спілок могли би пійти і другі держави. І так могла би ще повстати угорська і німецька спілка й инші.

В кождім разї зміни мусять бути, а зокрема щодо Австрії можна сказати: „Для старої Австрії нема вже місця!"

Держави без доступу до моря.

В Европі є дві більші держави, які не мають доступу до моря; се — Швайцарія і Сербія. Швайцарія окружена зі всїх сторін Францією, Німеччиною, Австрією й Італїєю. Сербію відрізує від моря Австрія, Чорногора, Альбанія, Греція і Болгарія.

Лише дві держави без доступу до моря, а одна і друга може послужити за окремий яскравий примір для полїтичного сьвіта. Швайцарія — держава господарська, не промислова, таксамо, як і Сербія. Але задля недоступу до моря одна і друга держава не в однаковій формі є невдоволена.

Сьвіт мав вже нераз нагоду переконати ся про невдоволенє Сербії з приводу недоступу до моря. Участь Сербії в першій балканській війнї проти Туреччини, у другій балканській війнї проти Болгарії 26 се наслїдки її боротьби за доступ до моря. Сербія почала розуміти, що її богатства приносять користь сусїдним державам, але не її населеню. Бо що значить для більшої держави, яка має перед собою будучність, не мати доступу до моря? Значить бути залежною від свого сусїда, який його має.

Через недоступ Сербії до моря, на її господарських продуктах користала Австрія. Австрії Сербія продавала товар рогатий і безрогий. Через Австрію і австрійськими кораблями вона мусїла транспортувати свій товар за границю. З Австрії і через Австрію Сербія мусїла імпортувати конечний для себе товар. Болгарія, Румунія або Греція не могли видержати конкуренції з Австрією. І так Австрія брала сербський товар за безцїн, а Сербії давала товар за бaєчно високу цїну. Сербія була отже в цїлковитій економічній зависимости від Австрії. З тої зависимости вона хотїла визволитись і тому всїми силами змагала виборoти собі вільний доступ до моря, куди вона могла би транспортувати й імпортувати товари без нічийого посередництва.

Инакше на справу доступу до моря дивить ся Швайцарія. Границї балканських держав ще не є остаточно порішені і Сербія могла і може сподївати ся вільного доступу до моря, одержавши пирміром пас землї до Солуня, який був би вільною пристанию. Швайцарія однак сусїдує з державами, границї котрих вже є усталені можливо раз на все. Сербія може думати про поширенє своєї території до котрогонебудь, чи Еґейського чи Адрійського моря, про що не може мріяти Швайцарія, яка впрочім є задалеко віддалена від моря.

Не можна однак припускати, що Швайцарія не бореть ся за доступ до моря. Вона бореть ся, але в иншій формі ніж її товаришка однакової долї — Сербія. Нинї в Швайцарії підносить ся клич: „Базилея — морська пристань!" Сей клич не значить однак, що Швайцарія стремить, аби морські кораблї приплывали впрост до Базилеї; се неможливе. Чогож хоче Швайцарія? Вона бажає зневтралїзованя ріки Рену, через яку вона могла би транспортувати й імпортувати товари меньшими кораблями незaвисимо від полїтичного стану в инших державах; значить — все одно, чи се буде війна чи мир. Пристанї Ротердам і Антверпія повинні бути вільнодоступні для швайцарської торговлї. Швайцарія отже хоче визволити ся від економічно-торговельної зависимости Німеччини і инших сусїдів, які тягнуть для себе великі зиски, заспокоюючи потребу швайцарських транспортів та імпортів. Отже способом полїтичним, дорогою дипльоматії Швайцарія хоче скинути із себе економічне ярмо Німеччини, і противні Німеччинї держави, які бачать в тім свій інтерес, повинні пійти на стрічу сим змаганям Швайцарії.

Ювилейний Великдень.

Двайцять другого лютого сего року Український Народний Союз скінчив двайцять чотири роки свого істнованя. Зачав ся 25-літний ювилей найстаршої, найбільшої і найбогатшої організації Українців на чужині.

Коли глянемо в самі початки істнованя сеї організації, на ті трудноші, з якими їй доводилось бороти ся, то дивно, яким чином вона устояла ся серед здаеть ся непереможних трудношів і невигод. Коли дальше кинемо оком на ті затії, на ті колоди, які ставлено Українському Народному Союзови на дорозі його розвою і розцьвіту, то треба подивляти ту стійність, з якою він удержав ся серед найбільше грізних нападів, поставлених таки, що так скажу, рідними ворогами. А звісно „не так тії вороги, як добрії люди".

Мусіла бути, в самих перших основах сеї найбільшої нашої організації в Америці, якась висша моральна сила, котра кермувала урядом і більшостию членів, котра невидимо відбивала напади ворогів. Та сила, на мою думку, основувалась на тих традиціях, які ми привезли з собою з рідного краю, на тім високім розуміню дійсного патріотизму, на тій любови до України і українського люду, яка злучила тісним узлом членів і уряд Українського Народного Союза.

Матеріяльне забезпечене членів та їх родин, а надто та література, міщена в органі „Свободі" і в ріжних побічних виданях, не йно піддержували огонь любови до рідного краю, а що більше: виховували членів на добрих горожан, давали їм знане, розбуджували сьвідомість, почутє обовязку, та були тим сильним муром, який хоронів українську іміґрацію від посторонних шкідливих впливів, від винародовленя.

Реформа переведена недавно в Українськім Народнім Союзі поставила його на трівких основах, дала певне забезпечене членам, постелила певний шлях до дальшого корисного розвою сеї організації. Правда, та конечна реформа стрінула ся з негодованем та браком розуміня деяких членів. Се був вислід несьвідомости та декуди ворожої агітації. Сьвідомійші члени зрозуміли її конечність і необхідність і остали ся при організації на дальше. А ті, яких застрашила реформа та заманили пусті обіцянки противників Українського Народного Союза, обіцянки, які ніколи не здійснили ся, тепер навад вертають до рідної організації і можна сподівати ся, що за короткий час подвоїть ся і число членів і майно сеї найстаршої української організації на землї Вашінгтона.

Своєю постійною роботою Український Народний Союз здобув собі славу і розголос і тут і в старім краю. Вистарчить поглянути на ті сотки тисяч жертв, які пійшли до покиненої вітчини на всілякі потрібні і хосенні цїли, які підпомагали український нарід в його змаганях до свободи. Коли лишень із краю прийшов заклик, щоб дати матеріяльну поміч, між урядом і членами Українського Народного Союза не було двох гадок. Український Народний Союз був перший до діла. Всі ставали разом до праці, бо сего вимагала любов України, сего вимагав обовязок супроти рідного народу. Ті жертви, які пійшли через Український Народний Союз і за його почином до старого краю, записали імя уряду і членів золотими буквами в історії українських визвольних змагань.

І ось Український Народний Союз обходить 25-літний ювилей свого істнованя. Дійсно радісний сей ювилейний Великдень тепер, коли над Україною зійшла зоря свободи, коли воскресла українська незалежна република. Та не треба забувати, що Україні не збувало на ворогах і не збуває. Україна буде мусіла звести може ще не одну боротьбу, щоби захоронити своє істноване, щоби поставити непереможні основи під відроджену славу і могутність. Отже більше ніж колинебудь потрібно тепер однодушного обєднаня міліонових мас українського народу на рідній земли і на чужині.

Жерелом сего обєднаня народних сил за границями України, тут в Америці, хай буде Український Народний Союз і „Свобода". Треба буде поспішити з помочию рідному краеви, який стоїть солию в оці ворогів. Та поміч не буде можливою, коли наша іміґрація не буде сильно злучена.

Не треба забувати, що брати наші в старім краю мусять боронити здобуту тисячами жертв і морем крови народних мучеників-героїв свободу. Вони її оборонять.

Але не треба забувати, що і тут серед нас ведеть ся ворожа, зрадничa робота. Є людці, що на встид і ганьбу українській іміґрації голосять ся до червоної большевицької банди, щоби пійти з огнем і мечем і руїною на рідний край, щоби знищити його незалежність. Проти них треба бороти ся. Їх треба навернути. Їм треба отворити очи, та показати бездонну нікчемність їхньої Юдиної роботи.

До сего треба едности цілої нашої іміґрації. До сего треба згуртованя наших сил в однім осередну. А сей осередок мусить бути сильний і матеріяльно і морально.

Хай ним буде Український Народний Союз! Він дасть членам та їхнім родинам матеріяльне забезпечене, він поможе їм подати помічну руку Україні.

Отсе перший ювилейний Великдень. Хай він буде початком основного відродженя й обєднаня нашої іміґрації. Для добра України! Для добра українського народу! Для добра української держави! Для нашого власного добра!

Хай кождий член Українського Народного Союза придбає в ювилейнім році одного нового члена, одного нового читача „Свободи". Се буде велике діло! Се буде значний крок вперед. Се поможе до зміцненя українського народу!

В едности, в організації сила. А тої едности, тої організації нам тепер найбільше треба! Сею організацією, що злучить нас на чужині, для добра України, буде Український Народний Союз!

Наука скріпить нашу силу. Жерелом сеї науки, патріотизму, сьвідомости хай буде найстарша українська часопись на чужині — „Свобода".

Тож до праці! Всі! Враз! До зєднуваня членів Українському Народному Союзови! До здобуваня читачів „Свободі"! На славу нам і на славу Україні!

Іван Гундяк.

Христос Воскрес! Всім членам нашої організації і всім її прихильникам желає веселих сьвят

Головний Уряд Укр. Нар. Союза.

НОРТГЕМПТОН, ПА.

Заходом Аматорського Співацького Кружка при церкві св. Івана Хрестителя відограеть ся представлене

УБІЙНИКИ

мельодрама в 5-ти діях

В ВЕЛИКОДНИЙ ПОНЕДІЛОК

дня 6. мая в галі п. С. Цапа, при Нюпорт Аве., Нортгемптон, Па.

Початок о годині 7-мій вечер.

Вступ 50 і 35 цнт.

Тож запрошуеть ся місцевих як і доокол ичних Родимців до численної участи, бо дохід призначений на нову місцеву школу. — **Комітет.** 53

ЕЛІЗАБЕТ, Н. ДЖ.

Заходом Укр. Громади в Елізабет і Елізабетпорт відограє тов. Український Боян представлене

„СТРАЙК"

комедія в 3. актах о. Н. Струтинського

ДНЯ 6-го МАЯ 1918 Р.

(у Великий Понеділок)

В COLOSSEUM HALL, Elizabeth Ave. and Forth St., Elizabeth, N. J.

ДІЄВІ ОСОБИ:

Вокоман Підскакевич . . . . д. В. Тулевич
Ресотий . . . . д. Я. Красновський
Настуня . . . . п-на З. Біленька
Маруся . . . . п-на А. Могила
Іван . . . . д. С. Могила
Семен . . . . д. М. Гринишин
Васцьо . . . . д. Т. Барна
Василиха . . . . п-на А. Підлісна
Никола . . . . д. І. Доньчак
Матій . . . . д. А. Лесняк
Мортко . . . . д. Н. Н.
Павлуньо, школяр . . . . д. Т. Процак
Юрко, школяр . . . . д. М. Доньчак
Жандарм . . . . д. В. Левчик

Режісер і управ. хору д. І. Перегонський.

Весь дохід призначений на потерпівших Українців в селах Псари і Дегова.

Дорогі Сусіди з Елізабет і з околиці! Не забудьте за нас бідних сиротят а прийдіть на се представлене і допоможіть своєю щирою лептою отерти тим сиротятам слезу, за що Вам сердечно дякуємо через наш

53 **Комітет.**

ПІТСБУРҐ, ПА.

Заходом тов. Укр. Громада відограеть пораз перший в нашій місцевости велике представлене

„ВЕРХОВИНЦІ"

драму в трох діях з 4-ма відслонах В. Держируки

в неділю Томину, 12. мая 1918

в церковній галі при 7-ій ул., С. С. Пітсбурґ, Па.

Початок точно о год. 7. вечер.

Вступ 75, 50, 35 і 25 цнт.

Режісер: **п. Л. Вантух.**
Дірiґент: **п. І. Ганяк.**
Суфлер: **п. М. Усик.**

ДІЄВІ ОСОБИ:

Антін Ревізорчук, молодий гуцул . . . . п. Петро Ясчинк
Марта, його мати . . . . п-ні М. Урбан
Максим Тихоньчук, старий гуцул . . . . п. Л. Вантух
Прокіп, державний стрілець . . . п. І. Ганяк
Анна, його жінка . . . . . . п-на А. Томашик
Гершко, арендар, в місточку біля Львова . . . . п. В. Крушельницький
Фельдфебель . . . . п. М. Вентовський
Мандатор, в гуцульськім селї Жабю . . . . п. С. Король
Комісар циркулярний з Кут . . . . п. В. Онишків
Офіцир від піхоти . . . п. М. Венжовський
Кузьма . . . . п. Т. Ятчишин
1. Леґінь . . . . п. В. Куць
2. Леґінь . . . . п. І. Вовчко
Дитина . . . . п-на Н. Костишак
1. Опришок . . . . п. В. Куць
2. Опришок . . . . п. І. Вовчко
2. Опришок . . . . п. М. Гриб
4. Опришок . . . . п. Е. Березницький
5. Опришок . . . . п. М. Урбан
6. Опришок . . . . п. Н. Чемерись
1. Жовнір . . . . п. М. Василишин
2. Жовнір . . . . п. І. Павлович
3. Жовнір . . . . п. М. Сорочак
4. Жовнір . . . . п. І. Король

Гуцули молодші і старші ріжного пола.
Річ діє ся в гуцульськім селї Жабю.

Чесний український загал з Пітсбурґа і околиці, отсим запрошують ся до ласкавої участи.

32-54 КОМІТЕТ.

ВЕЛИКИЙ КОНЦЕРТ

В ПАМЯТЬ НАШОГО КОБЗАРЯ ТАРАСА ШЕВЧЕНКА
з нагоди 104-літних роковин його уродженя
відбуде ся

В СЬВІТЛИЙ ПОНЕДІЛОК, ДНЯ 6. МАЯ 1918 Р.

В COLOSSEUM HALL, 137-139 SPRINGFIELD AVE., NEWARK, N. J.

який устроює Тов. Боян при співучасти шкільного комітету.

...Труни встали і очи розкрили
І брат з братом обнялись.
Т. Шевченко.

ПРОГРАМА КОНЦЕРТУ:

1. Вступне слово . . . . Вс. о. П. Понятишин
2. Гимн Американський і Український . . . . хор мішаний
3. „Тополя", Т. Шевченко, декламація . . . . п-на А. Базарніцька
4. „Україна", Шевченко-Давидовський . . . . хор мішаний
5. „Люблю дивитись", Кописький-Нижанковський, дует, відсніваютъ . . . . пп. М. Фатюк і А. Станґри
6. Візант . . . . п. І. Гандюк
7. „Гагілки", Ф. Колеса . . . . хор мішаний
8. „Як би мині, мамо, намисто", Шевченко-Лисенко, сопран соло, відспіває . . . . п-на А. Базарніцька
9. „Гамалія", Шевченко-Біликовський . . . . хор мужеський
Тенор соло співає М. Фатюк, барітон соло співає В. Сидорович
декламує А. Станґри.
10. „Завіщане", Шевченко-Вербицький . . . . в супроводі двох хорів
Басове соло відспіває В. Кахалевич.

Закінчене: Гимн Американський і Український.

Дірiґент Т. НАСЬКІВ. **Орхестра П. КЕЛИЧАВИ.**

Чистий дохід призначений на рідну місцеву школу.

ПОЧАТОК О ГОД. 8-ій ВЕЧЕР. ЦІНИ МІСЦЬ: $1.00, 75, 50 і 35 ЦНТ.

Родимці! Нехай не буде ані одної особи між нами недбалиці, щоби опустити сей концерт. Хто купить тікет робить велике патріотичне діло для рідної школи. Хто любить свою рідну школу, любить свій нарід, свою Україну. Просимо всіх щирих прихильників і прихильниць, поможіть великому ділу. Незабуваймо почтити гідно на Воскресенє свого великого мужа Т. Шевченка, який накликував пророчими устами: „Встане Україна І розвіє тьму неволї. Сьвіт правди засьвітить, І помолять ся на волї Невольничі дїти".

52-53 **КОМІТЕТ.**

ЧИТАЙТЕ УКРАЇНСЬКІ КНИЖКИ І ҐАЗЕТИ БО ЧАСТЕ ЧИТАНЄ ВЕДЕ ДО ПРОСЬВІТИ. А ПРОСЬВІТА — СЕ СИЛА. — ПИШІТЬ ПО ЦІННИК КНИЖОК ДО ДРУКАРНІ „СВОБОДИ", 83 ҐРЕНД СТ., ДЖЕРЗИ СІТИ, Н. ДЖ.

В кождій українській хаті повинен находитись календар Українського Народного Союза, який коштує тільки 50 цнт.

НЮ ЙОРК, Н. Й.

Заходом Укр. Тов. „Подільська Січ" в Ню Йорку
відограє
театр Українського Народного Дому
театральне представленє

„ХАТНЯ РЕВОЛЮЦІЯ"

комедія в чотирох діях, Володського
в неділю, дня 19-го мая 1918 р.
о годині 5.30 вечером
в сали Народного Дому, 217-19 Іст 6-та ул., Ню Йорк.

ОСОБИ:

Максименко Онуфрий Іванович .... п. Безталанний
Корж Петро Васильович .. п. Ф. Бражник
Степаниха Іванівна, його жінка .... п-на З. Горуцька
Антонина, їхня донька .... п-на К. Іваночківна
Півень Макар, хазяїн ..... п. М. Мелешко
Микола, син Півня, Актир ..... п. Н. Н.
Варка, сестра Півня .... п-ні М. Мельник
Василь, син П. .... п. П. Вацлавський
Левонтий, підмайстер .. п. О. Кульматицький
Калюзний, парубок .... п. В. Чіхрай
Хвершал .... п. А. Поридо

Музика п. Г. Е. Смолянського буде грати підчас представленя і по представленю.

ВСТУП: І-ряді 75 цнт., ІІ-ряді 50 цнт., ІІІ-ряді 35 цнт.

Українці і Українки! Чи чули Ви про „Хатню Революцію?" Коли ні, тож запрошуєсь Вп. Родимців прибути на представленє, яке відограє театр Укр. Народного Дому в Ню Йорку. Там почуєте і побачите перехід сеї комедії; вона розвеселить кождого і богато можна научитись з народного житя. Така нагода не часто лучаєть ся, тому сподіємось численної участи в представленю. Хто буде присутний, певностию верне до дому задоволений, а хто не прийде а буде жалувати, в такім разі не буде нашою виною.

53-59 КОМІТЕТ.

Як рабували в Сторожинци на Буковині.

Що діяло ся на занятих Москалями землях, що перетерпів наш нарід, про те все довідаємо ся вповні аж по цілковитім закінченю війни. Однакож і нині знаємо меньше або більше, які рабунки там бували. Понизша допись, передрукована з „Нової Ради", оповідає про події, що діяли ся в минувшім (1917) році в часі відступу російського війска.

Сторожинець лежить 10 кільометрів на полудневий захід від Черновець. В мирні часи тут числило ся 10 тисяч міщанців, а за часів війни число зменьшило ся до 6½ тисяч. Найбільше тут є Румунів; до них зараховують усіх православних Русинів-Українців, що ходять „до сьвященика з бородою". З інтелігенції найбільше зістало ся румунської, меньше — польської і зовсім мало жидівської та української. В магістраті більшість Румунів, на чолі з богатим місцевим дідичем Фльондором. В місті більшість будинків розбита і тільки деякі магазини торгують, а решта зачинена. Сторожинецький повіт лежить осторонь від боєвих ліній і житє проходить спокійнійше.

Тільки за кілька днів до відходу війска трівожний настрій запанував в Сторожинци. Надійшли чутки про калуську (в Галичині) боротьбу, про грабежі в Кутах та Вижниці. З 12-го липня почали прибувати задні команди корпуса.

Чутки про грабежі все ширили ся і се дало привід комісарови видати і розклеїти по місті відозву, в якій попереджало ся, що чутки такі безпідставні, і коли хто задумає рабувати, то будуть ужиті найрішучійші заходи.

Дня 14. липня вибухли події, які зістануть ся в памяти людий на довгі роки. Того дня ранком приїхав представник харчового комітету реквірувати (забирати) худобу. Прийшла чутка, що буде поголовне займанє худоби. Представник харчового комітету прибув з козаками і перше всего взяв ся до реквізиції худоби поміщика (дідича). На фільварку поміщика ще на передодні була поставлена сторожа від міліції, бо представники всяких установ повідомляли, що салдати нахваляють ся перше всего розправити ся з поміщиком. Прибувши на фільварок, представник харчового комітету заявив, що поміч міліції йому не потрібна.

Почала ся „реквізиція", счинила ся і грабіж. До 2-гої години дня все було розграбовано. Як донесла ся чутка про події в фільварку до міста, прибув комісар. Се було до двох годин і на фільварку не було вже представника харчового комітету, не було ні одної худобини, ні одного воза і т. д. Салдати найшли вино в льоху і все забрали.

З початку салдати все таки застановили ся; вийшли з льоху, оставили шпихлір, де набирали в мішки овес, оставили підводу, на яку було погружено (наладовано) муку і ячмінь. Колиж вони побачили, що при комісарови тільки два міліціонери, вони почали вертати ся назад і навіть погрожувати самому комісарови, що заступаєть ся за „буржуїв". Особливо аґітували за тим, щоби забирати все і нікого не слухати, салдати обозного батальону та лазарету дивізії. Як сьвідчать очевидці, почало ся так:

Як тільки почав реквізицію представник харчового комітету, прибули офіцири з салдатами і почали все забирати. Доходило до суперечок між офіцирами, кому що повинно дістати ся.

Салдати і собі почали грабувати. Чого не можна було забрати, — нищили. Не зважаючи на те, що комісар вихлопотав від начальника ґарнізону узброєну варту, грабіжи не спинено до пізної ночи. В ночи розграбовано кілька крамниць в місті, при чім ні одного грабіжника розставлені узброєні вартівники не задержали.

Такесаме робило ся і при реквізиції худоби в селян. Забирали послідну корову в бідних жінок. Салдати ходили по хатах і вимагали викупу за корову. Люди платили по 10 до 15 рублів, а другі салдати приходили і забирали корови. На такі вчинки салдатів звернув увагу ротний комітет военного обозу і взяв ся вертати корови бідним жінкам, але з кватири вийшов офіцир і прочитав телеграму, в якій говорило ся про „поголовний угон (забранє) скота". Офіцир не пояснив, що той „поголовний угон" має дозвіл робити тільки харчовий комітет, а не всякий салдат. Без такого поясненя салдати зрозуміли, що всякий з них має право забирати худобу. Таке право творило ся цілий день 14. липня, а на другий день все втишило ся, бо почули, що комісар задержує грабіжників і веде слідство. Як тільки та чутка пройшла, обозний батальон зник з міста; офіцири одного полку вернули четверо коний поміщикови. Того-ж 15. липня зроблено було обляву в тій місцевости, де розташували ся команди двох дивізійних лазаретів. До помочи комісаріятови стали салдати — члени ґарнізонного зібраня Швець та Твердохліб; вони вислідили, де сховані були пограбовані гроші; допомогли з другими членами зібраня робити трус. Натрушено було два вози: все те передано в маґістрат, а грабіжників записано. Після того в місті наступив спокій, хоч невідомо, як перейшли послідні моменти, коли переходили через місто передові части.

ДРІБНІ ОГОЛОШЕНЯ.

Сейчас потрібно 17 до 20-літного хлопця до штору ґросерійного. Українці мають першенство. Платня після угоди. Голоситись на адресу: 42—
GROCERY, c/o Svoboda, 83 Grand St., Jersey City, N. J.

НА ПРОДАЖ ОРҐАН в добрім стані, має гарні тони; коштував $100.00. Тепер продам за $30.00. Хто би хотів купити, зволить зголоситись до властителя:
THEODORE WOLANSKI, Reckron Waterow 14, Coatesville, Pa. 53-55

Пошукую своїх сестер **ДОМІНІКИ і АННИ ҐУТ**, з села Кільчиць, повіт Самбір. Надгорода за інформацію. Адрес: 53-55
LUDWIKA POPIEL, (з дому Бачинська)
857 N. Paulina St., Chicago, Ill.

ПОТРЕБА мущин, женщин і дівчат до шитя на машинах Зінґера а спеціяльно на Юніон. Практика злишна. Добра платня і стала робота. Голосить ся до: 52-54
ACME BURLAP BAG CO., 89-113 Waterbury St., Brooklyn, N.Y. (близько Grand St.)

Пошукую свою жену, **ЗОФІЮ КАПЛУН**, котра походить з села Стеґнівці, повіт Тарнопіль, Галичина. Покинула мене на 11-го цьвітня сего року; забрала двоє дітий (хлопців) і $800.00 долярів. Вона є середного росту, жовтаве волосє, кругле лице і має знак на середині чола на пів округлий, очи сиві, мова виразна і розумна; вона числить 24 роки. Старший хлопець має пятий рік, молодший 13 місяців. Вона втікла з **ЮРКОМ ЧАЙКА**, бортником. Він виглядає молодо, числить 25 літ. Має волосє жовтаве, лице грубе, середного росту, тихий в розмові. Він має походити з повіту Турка, Галичина. Хто би о них знав, прошу ласкаво повідомити мене на мою понизшу адресу, а дістане $25.00 нагороди. На сій фотографії є моя жена з дитиною і Юрко Чайка. 52-54
JOHN KAPLUN, 1114 Railroad St., So. Bethlehem, Pa.

МАРІЯ ВАЛЄВСЬКА

СТАРОКРАЄВА АКУШЕРКА
39 Ave. A, (cor. 3rd St.) New York, N.Y.
поручає П. Т. Землячкам свої услуги. Робить також масажі і ставляє баньки.

МАҐІЧНІ ПРИБОРИ, КАРТЯНІ ШТУКИ, забави домові і театральні. Цінник висилаю за одержанєм 4 цнт. 48-83

S. JANOWSKI, 3104 N. 15th Street, Philadelphia, Pa.

ФАРМИ

Зовсім уряджені з домами і всякими господарськими будинками, з машинами і приладами до господарки. Сади, огороди, інвентар. Фарми в величині від 20 до 300 акрів. В стейті Ню Йорк, Ню Джерзи, Конектикут і Верджінія. Радимо Вам сейчас осісти на готовій фармі, бо лише в сей спосіб доробите ся скоро маєтку і забезпечите собі і своїм рідним будучність та станете незалежним. За поясненями звертайте ся до: 49чс59

AMERICAN LAND & IMPROVEMENT CO., 129 Greenwich St., New York City.

МОЖЕ НЕ ПОДОБАЄТЬ СЯ Українцеви дещо в „Свободі", то тоді не треба прилюдно ганьбити своєї ґазети, бо вона своя; зате добре написати до редакції, що осьто мені те а те не подобаєть ся, а рівночасно треба подбати про зріст ґазети. Коли „Свобода" буде мати богато передплатників, тоді знайде і найліпших робітників, які вдоволять усіх читачів. І тому треба конечно приєднувати нових передплатників „Свободи".

ВОЄННІ ВІСТИ.

(Продовжене зі стор. 1-шої).

случай потреби забрати анґлійські війска домів".

Адміралїция заявила, що ся вістка є „зовсім безпідставна".

Бомбардоване Парижа триває дальше.

ПАРИЖ, 1. мая. — **Бомбардоване Парижа при помочи далекострільних гармат триває без перестанку дальше.**

Нинїшний урядовий звіт доносить про зранене трох жінок.

Ґен. Дібоа, військовий ґовернор Парижа, звидів нині части міста, які найбільше потерпіли від бомбардованя.

Стрільно перебігає в трох хвилях дорогу до Парижа.

АМСТЕРДАМ, 2. мая. Воєнний прибічний кореспондент цїсаря, Карло Рознер, пише в „Льокаль Анцайґер":

„Славна далекострільна гармата не виглядає на гармату, вона радше подобає на сивого журавля. Вона нараз пробуджуєть ся з великим лоскотом, потрясаючи навіть найбільшими деревами.

„Опісля бачить ся на небі довгу чорну пасмугу — се дорога нещастя, яке перебіжить 78 миль до Парижа в протягу трох хвиль.

„Коли лише хвилева вказівка кінчить третий оборот, біда вже висіла в Парижи!"

Хіни покинули намір посилати війска до Европи.

САН ФРАНЦІСКО, 30. цьвітня. — **Хінське правительство покинуло остаточно гадку, щоби посилати до Европи війска проти Німців,** як се доносить телеґрама з Токіо, столиці Японії.

Головною причиною залищеня сього наміру є брак кораблів до перевезеня хінської армії до Европи.

Америка, Анґлія і Франція взивали вже кілька разів Хіни, щоби прислали їм поміч, і Хіни почали в тім напрямі робити приготованя. Але тепер з причини браку відповідної транспортової фльоти сю гадку треба було залишити. Хіни правдоподібно повідомили вже про се правительства аліянтів.

В Австро-Угорщині.

(True translation filed with the Postmaster at Jersey City on May 3, 1918 as required by the Act of October 6, 1917).

18.000 АВСТРІЙСЬКИХ РУМУНІВ НА БОЄВІМ ФРОНТІ В ІТАЛІЇ.

Чехи, Поляки, а тепер Румуни борють ся проти Австрії.

ПАРИЖ, 2. мая. — 18.000 жовнірів румунської народности, які бороли ся в рядах австрійської армії, а які тепер находять ся в італійськім полоні, одержало дозвіл зорґанізувати ся в армію проти Австрії.

Армія з полонених Румунів є вже в дорозі на боєвий фронт.

Отсе вже трета з ряду армія, зложена з колишних підданих Австро-Угорщини, бореть ся проти неї. Чеська армія вже находить ся на боєвім фронті в Італії, а польська армія майже від початку війни бореть ся в рядах війск аліянтів на боєвім фронті у Франції.

АВСТРІЯ В ПЕРЕДОДНИ НОВИХ ЗАВОРУШЕНЬ.

Невдача на західнім фронті викличе революцію.

ЛОНДОН, 2. мая. — Останні донесеня вказують, **що Австро-Угорщина находить ся в передодни нових грізних заворушень з причин політичного і економічного характеру.**

Кабінетові кризи у Відни і в Будапешті ще доси неполагоджені.

Віденська часопись „Арбайтер Цайтунґ" робить Угорщині закид, що вона виголоджує Австрію, та заявляє, що транспорти збіжа з України є ще далекі, а порожні животи не можуть чекати.

Прибуте чесько-словацьких війск на італійський фронт під італійським прапором викликав занепокоєнє серед австро-угорських провідників, які боять ся, що за їх приміром готові пійти і инші Славяне. Недавно лучило ся, що чеським жовнірам, які находять ся на італійськім фронті проти Австрії, удало ся підмовити значне число Чехів, які служать в австрійській армії, до утечі з боєвого фронту на італійську сторону.

Анґлійський кореспондент зі Швайцарії одержав вісти, що населене в Австрії і на Угорщині голодує та що, скоро лише наступ німецьких війск на французькім фронті потерпить невдачу, в Австро-Угорщині вибухне революція.

Румунський король Фердинанд має уступити.

ЛОНДОН, 2. мая. — **Централні держави порішили позбавити престола теперішного румунського короля Фердинанда і покликати на його місце *панюючого після власного вибору*,** доносить кореспондент часописи „Дейли Мейл", заявляючи, що дотичні інформації походять з достовірного жерела.

Ходить чутка, що Німеччина вже давнійше мала намір се учинити, але сьому противив ся гр. Чернін, тодішний австрійський міністер загр. справ. По уступленю гр. Черніна ся справа не буде стрічати на жадні трудности.

Папа признає независимість Польщі.

РИМ, 1. мая. — **Римська столиця має намір признати нову польську державу, висилаючи туди монсіньора Ратті в характері апостольського делеґата,** як се доносить нинїшний урядовий звіт папського секретаря.

В звіті говорить ся, що освободжене Польщі зпід власти Росії робить конечним післане до Польщі апостольського делеґата.

Ратті уходить за чоловіка способного і відповідного на сей уряд. Доси займав він уряд префекта ватиканської бібліотеки.

Новий апостольський делеґат має вже в короткім часі відїхати на нове становище.

В РОСІЇ.

(True translation filed with the Postmaster at Jersey City on May 3, 1918 as required by the Act of October 6, 1917.)

Міжнародний конґрес полонених за суспільною революцією.

МОСКВА, 30. цьвітня. — Конґрес воєнних полонених, на якім були заступлені всі народи центральних держав, відбував тут через кілька днів свої засіданя.

В конґресі брало участь кількасот членів, самих інтернаціоналістів, які поставили собі за задачу **„поробити приготованя до суспільної революції у західній Европі і утвореня саветської републики".**

Розоружене анархістів в Петроґраді.

МОСКВА, 28. цьвітня. — Одержані телеґрами доносять, що дня 22. цьвітня в ночи розоружено головні кватири анархістів в Петроґраді. Анархісти не ставили жадного опору.

Росія також протестує проти злуки Бесарабії з Румунією.

МОСКВА, 28. цьвітня. — **Російський міністер загр. справ., Чічерін, вніс острий протест до румунського премієра проти ухвали бесарабських делеґатів, які заявили ся за злукою сього краю з Румунією, а після якої Бесарабія мала би становити сущну частину румунської держави.**

Таке поступоване, заявив російський міністер загр. справ, є не лише визивом супроти саветської републики, але й очевидним нарушенем умови, заключеної між Росією і Румунією в справі опорожненя Бесарабії.

Козацький ґен. Дутов увязнений.

МОСКВА, 28. цьвітня. — Большевицькі війска полонили ґенерала Дутова, проводира оренбурських козаків.

Війска ґен. Каледіна знова чинні.

МОСКВА, 23. цьвітня. (Тел. спізнена). — Війска ґен. Каледіна заняли дня 17. цьвітня місто Новочеркаск, столицю донських козаків. Однак на другий день війска савета перевели наступ і відобрали місто.

(Останні вісти з Донщини доносили, що там панує цілковита анархія та що жадне правительство, ані большевицьке ані козацьке, не є при власти. Також була вістка, що ґен. Каледін, про якого свого часу доносили, що він мав поповнити самовбийство, жиє та згромаджує нові війска, щоби у відповідну хвилю назад захопити власть у свої руки).

Бийте кайзера бондами свободи.

(З промови секретаря скарбу МекАду).

Чим більше людий буде купувати бондів по 50 долярів, по 100 долярів або по 500 долярів, тим ліпше для Америки, а тим більше се відбирати-ме відвагу ворогам. Чи ви про те знаєте, який велитенський вплив се зробить на німецького цїсаря, коли ми йому скажемо, що не девять міліонів шістьсот тисяч американських горожан субскрибувало, як підчас послідної позички, але що бонди третої позички свободи закупило пятнайцять або двайцять міліонів горожан? І коли таке станеть ся, то буде се блискучим обявом сили фінансового положеня краю і буде мати далекосяглі наслідки на загальне економічне положене.

НОВА АДРЕСА СІЧОВОЇ ОРҐАНІЗАЦІЇ.

У всіх справах Січової орґанізації Українців в Злучених Державах, просить ся відноситись на таку адресу:

Ukrainian "Sich" Gymnasium of U. S., Inc., 34 East 7th St., New York, N. Y.

Або на адресу гол. атамана:

P. Zadoretzky, 268 Avenue A, New York, N. Y.

Всі жертви на січову газету, вступне за нові члени, місячні вкладки і т. и., треба посилати на адресу гол. касієра тов. Ол. Мерещака. Адресуйте так: 50-57

A. Mereshczak, 10 Mary Street, Ansonia, Conn.

УКРАЇНСЬКА ГРОМАДО В НЮ ЙОРКУ І ОКОЛИЦІ!

Українське тов. „Вільні Козаки міста Львова" в Ню Йорку відділ 143 У. Н. Союза

отсим запрошує тутешних і позамісцевих Українців на сьвято

ПОСЬВЯЧЕНЯ ПРАПОРА

— котре відбудеть ся —

в суботу, дня 11-го мая 1918 р.

о 5-ій годині пополудни в гр.-кат. церкві св. Юрія в Ню Йорку.

О годині 4.30 пополудни зберуть ся запрошені товариства в „Народнім Домі" і відси пійдуть походом до церкви на посьвячене прапора. З церкви вернуть походом до галї і там відбудуть ся сьвяточні привіти товариств. По привітах наступить о годині 6-ій пополудни

ВЕЛИКИЙ КОНЦЕРТ І БАЛЬ СПОЛУЧЕНИЙ З ТОВАРИСЬКИМИ ЗАБАВИ

в концертовій гали „Укр. Нар. Дому" 217-19 Іст 6-та улиця, Ню Йорк, Н. Й.

Музика тов. Лисенка. Український хор від управою п. М. Гундича.

Тов., котрі прийдуть походом на посьвячене прапора, мають вступ на концерт вільний.

ВСТУП З ГЕТЧЕКОМ 35 ЦЕНТІВ.

Товариство „Вільні Козаки Міста Львова" принимає нових членів без вступного. Хто схоче з сеї нагоди скористати, нехай зголосить ся на концерті у секретаря або предсїдателя по близші інформації. Місячна вкладка до товариства є 45 центів. Товариство виплачує в разї недуги 6 долярів тижневої запомоги і 100 долярів посмертного. Дівчата платять по 35 центів місячної вкладки і дістають 5 долярів тижневої запомоги і 100 долярів посмертного. 53-56

Просимо Шановну Громаду прибути численно на наше сьвято та сим доказати, що ми вже зрозуміли клич „В лучности сила", та місто підпирати ворожі нам приватні галї помочи своїй власній хатї, місто бавитись в чужих домах, забавлятись сї своїми людьми в своїм Народнім Домі, та причинити ся для добра свого народа.

КОМІТЕТ.

Тікети до набутя: У тов. А. Кирича, 110 Іст 3-та ул., в „Народнім Домі" при касї в день посьвяченя і в Українській Друкарській і Видавничій Спілці, 19 Іст 7-ма ул., Ню Йорк, Н. Й.

ПОЗІР! DETROIT, MICH. ПОЗІР!

Українсько-катол. парохія при церкві св. Иоана Хрестителя сьвяткувати-ме 104-літні роковини народженя Ґенія України

Тараса Шевченка

заходом Товариства співацького „Боян", при співучасти Товариства співацького ім. Котляревського з Гамтрамк

в неділю Томину, дня 12-го мая 1918 р.

IMMANUEL AID SOCIETY HALL, 701—21-ТА І MICHIGAN

ВЕЛИЧАВИЙ КОНЦЕРТ

ЧАСТЬ І.

1. Американський гимн: "My Country" .... хор мішаний
2. Вступне слово .... о. М. Ґурянський
3. Шевченко-Лисенко: „Радуй ся ниво неполитая" .... хор мішаний
4. Декламація .... п-на Марія Ґонтарик
5. Вахнянин: „Купало" .... хор мішаний тов. Котляревського
6. „Де ти бродиш моя доле", дует .... пп. А. Голояд і І. Саврій
7. Декламація .... п-на Катер. Олексівна
8. Масляк-Нижанковський: „О не забудь", сольо .... пані Г. Голояд
9. „Сон", декламація .... п. Гр. Стульковський
10. Шевченко-Лисенко: „І спочинуть невольничі утомлені руки" .... хор мішаний

ЧАСТЬ II.

11. Відчит. Значінє Тараса Шечевнка для українського народа ... п. Никола Романів
12. „Сонце низенько" .... хор мішаний тов. ім. Котляревського
13. Шевченко-Лисенко: „Наш отаман Гамалія" .... хор мішаний з декламацією п. Томи Польового.
14. Декламація .... п-на Вікторія Ромзнець
15. Шевченко-Ніжанковський: „Люблю дивитись", дует ... пп. А. Голояд і І. Саврій
16. Шевченко-Лисенко: „Думи мої" .... хор мужеський з Гамтрамк
17. Шевченко-Лисенко: „Не верну ся із походу", сольо .... п-на М. Ґонтарик
18. Декламація .... Марійка Голояд
19. Шевченко-Лисенко: „Тече вода з під явора" .... хор жіночий
20. Шевченко-Лисенко: „Менї однаково", сольо .... п. Дмитро Атаманець, діріґент хорів з Гамтрамк
21. Шевченко-Воробкевич: „Ой чого ти почорніло" .... хор мішаний

Діріґент хору п. Андрій Стисловський.

На сей концерт отсим запрошуємо всіх Українців міста Дітройт. Покажіть, що вам дорога память Мученика-Поета за волю України. Він самий просить нас о те:

„І мене в сім'ї великій,
В сім'ї вольній, новій,
Не забудьте помянути
Не злим, тихим словом". 51-56

Родимці! Купуйте календар Українського Народного Союза, який коштує разом з пересилкою тільки 50 центів.

АМЕРИКАНСЬКІ ВІСТИ.

З причини сьвят слідуюче число „Свободи" піде на почту о один день пізнійше; замісць в понеділок — у вівторок.

Нюйорські Українці всіми силами агітують за позичкою свободи.

Обговорюючи акцію чужинців за третою позичкою свободи, нюйорський „Таймс" (ч. 22.014, з 5. мая б. р.) пише: „Українські організації в Ню Йорку також манїфестують духа невдоволеня супроти ситуації, яку німецькі мирові услівя завели в Росії. Петро Задорецький, предсїдатель Української Народної Громади, заявив вчора, що громада всїх своїх сил докладає для позички свободи, і він бувби радий бачити знищене тих бондів, які Німеччина наложила на Україну".

Шах Персії, де тепер поширили ся німецькі інтриги, хотячи заманїфестувати свої симпатії по стороні Злучених Держав, поручив донести телеграфічно до Вашінґтону, що він купує за 100.000 долярів правительственних бондів третої позички свободи.

Фабричні робітники на фарми.

Стейт Коннектикут є першим, в якім фабрики звільняють робітників до робіт на фарми. Департамент праці оповістив, що 13 найбільших фабрик у Гартфорд, деякі з них виробляли воєнні матеріяли, розпустили робітників на фарми.

Поліция в Дітройт, Мішіґен, наскочила в день 1. мая на будинок, де відбували свої паради Промислові Робітники Сьвіта і заарештували 1.200 присутних членів.

В Портленд, Ореґон, змінено назви шістьох улиць з Фредерік на Марн; з Карль на Верден; з Райн на Першінґ; з Рон на Жофр; з Бісмарк на Гейґ і з Франкфурт на Бош; останну в імени стейтового патріота.

При голосованю над прогібіцією у Клейтон, Сведесборо, Ельмер і Лоґан (в полудневій части стету Ню Джерзи) та у Верон̂і, Калдвел і Савт Орандж сухі побідили мокрих. Вислїд голосованя у Монтклейр ще не звісний; доси побідили сухі, але очікуєть ся ще вислїду голосованя 400 жовнірів, які находять ся у військовім таборі.

За чотири місяці правительственної контролї над зелїзницями, держава випозичила на їх поправу 90.614.000 долярів.

У Злучених Державах є 674.728 осіб, які складають свої ощадности в почтових касах. Доси вони защадили собі 131,954.696 долярів.

Ґубернатор нюйорського стейту підписав ухвалу, що кожда особа може вбити кота, коли бачить, що він ловить птиці.

Предсїдатель стейтової комісії для інспекції печий в Огайо відіслав стейтовому секретареви олівці і таке письмо: „Сей департамент є запатріотичний, аби уживати такі олівці". Ті олівці спроваджено з Німеччини.

З головного міста Мішіґену доносять, що автомобілевий король Генри Форд з Дітройту задумав виставити свою кандидатуру з рамени републиканської партії на федерального сенатора. Сенаторське крісло мало би бути основою до осягнення його дальшої цїли, а іменно президентури. Форд, коли би був вибраний сенатором, задержав би се становище через один рік, а відтак проголосив би свою кандидатуру на президента Злучених Держав.

42,044.374 церковників.

Церковний спис за період від 1906 — 1916 року, оголошенний правительством, виказує, що з кінцем 1915 року у Злучених Державах було 42,044.374 осіб, які були дійсними членами церкви. Прочі з населеня, около 50,000.000, хоч може і деякі з них ходили до церкви, але її членами не були. Найсильнійше стояла католицька церква, яка числила 15,742.262 членів; методиська епископальна (північна) — 3,718.396; баптиська церква чорноскірих — 3,018.341; баптиська полуднева церква — 2,711.591; методиська епископальна (полуднева) — 2,108,061; пресбитерська — 1,613.056; баптиська (північна) — 1,227.448; протестантська єпископальна — 1,098.173.

ЗАГАЛЬНІ ВІСТИ.

Жидівське населенє по більших містах сьвіта.

Після найновійшого обчисленя жидівських статистиків, на земській кули є 13,980.715 Жидів. З того на Европу припадає 9,986.450 душ; на Америку 3,094.310 душ; на Азію 499.675 душ; на Африку 380.865 душ і на Австралію 19.415 душ. Число жидівського населеня в більших містах сьвіта представляєть ся в слїдуючім порядку:

Ню Йорк (Зл. Держави)	1,450.000
Варшава (Польща)	298.150
Шікаго (Зл. Держави)	250.000
Будапешт (Угорщина)	203.700
Філядельфія (Злуч. Держави)	180.000
Відень (Австрія)	175.000
Лондон (Англія)	160.000
Лодзь (Польща)	150.000
Берлін (Німеччина)	142.250
Одеса (Україна)	138.000
Солунь (Греція)	90.000
Бостон (Зл. Держави)	75.000
Клівленд (Зл. Держави)	75.000
Цареград (Туреччина)	65.000
Вильна (Литва)	64.000
Амстердам (Голяндія)	62.000
Балтімор (Зл. Держави)	60.000
Париж (Франція)	60.000
Львів (Галичина)	57.500
Кишинів (Бесарабія)	50.000
Нюарк (Зл. Держави)	50.000
Туніс (Африка)	50.000
Ст. Луіс (Зл. Держави)	50.000
Минськ (Білорусь)	50.000
Єрусалим (на 50.000 населеня)	49.000
Катеринослав (Україна)	47.500
Бердичів (Україна)	47.000
Багдад (Туреччина)	45.000
Букарешт (Румунія)	43.250
Белисток (Литва)	42.000
Ковно (Литва)	40.250
Дітройт (Зл. Держави)	40.000
Пітсбург (Зл. Держави)	40.000
Берестє (Україна)	37.000
Монтреал (Канада)	35.500
Ясе (Румунія)	35.000
Двинск (Литва)	32.500
Манчестер (Англія)	30.000
Сінсінати (Зл. Держави)	30.000
Сан Франціско (Зл. Держави)	30.000
Чернівці (Буковина)	28.500
Каіро (Єгипет)	28.000
Краків (Галичина)	26.000
Смирна (Туреччина)	25.500
Могилів (Білорусь)	25.000
Городно (Литва)	25.000
Елисаветгород (Україна)	24.500
Гомель (Білорусь)	23.000
Франкфурт н/М. (Німеччина)	23.000
Люблин (Польща)	23.000
Пинск (Україна)	22.000
Житомір (Україна)	22.000
Бреслав (Німеччина)	20.000
Бофало (Зл. Держави)	20.000
Мілвокі (Зл. Держави)	20.000
Лос Анджелес (Зл. Держави)	20.000
Прага (Чехія)	20.000
Торонто (Канада)	20.000
Херсон (Україна)	19.000
Гамбург (Німеччина)	18.000
Адріянопіль (Туреччина)	18.000
Петербург	17.500
Рига (Курляндія)	17.000
Київ (Україна)	15.000
Миколаїв (Україна)	15.000
Ростів (Україна)	15.000

В инших містах жидівське населенє виносить низше 15.000 душ. Тут здало-б ся звернути увагу на скількість Жидів у Бердичові (на Україні), де загальне число населеня виносить 53.000 душ, а з того 47.000 Жидів. Се одиноке місто на Україні, де жиди творять цілковиту більшість. В инших українських містах їх процентове населенє є меньше. Приміром в Одесі на 650.000 душ населеня є 138.000 Жидів; а в Києві на 550.000 душ населеня є 15.000 Жидів.

Дослїдник північних підбігунових околиць Вільгяльмар Стефанссон, який тепер находить ся у поворотній дорозі з півночи до Канади, занедужав тяжко на тиф і запаленє легких.

Убийник Фердинанда помер.

В тюрмі недалеко Праги (в Чехії) помер на сухоти 22-лїтний Ґавріо Прінціп, Серб, який 28. червня 1914 року убив у Сараєві австрійського престолонаслідника Франц Фердинанда і його жінку, архикнягиню Софію Гогенберґів. — Се було в неділю рано, як до Сараєва прибув престолонаслідник Франц Фердинанд, аби відвідати столицю австрійської провінції Босни. Їдучи автомобілем, Франц Фердинанд побачив, як на нього паде бомба, кинена молодим, 21-лїтним, Сербом Медельом Ґабреловичом. Архикнязь відбив її рукою і бомба вибухла, ранячи легко двох офіцирів, які їхали у другім автомобілї. Ранених офіцирів забрано до шпиталю, а архикнязь з жінкою удали ся до ратуша, де його витали провінціональні урядники і духовенство. Там архикнязь жалував ся, що він приїхав відвідати Сараєво, а тут його повитали бомбою. По принятю архикнязь вибрав ся з жінкою автомобілем відвідати у шпиталї ранених офіцирів, і якраз на розі улиці Франц Йосифа і Франц Фердинанда, коли автомобіль звільнив їзду, до Франц Фердинанда приступив з револьвером Ґавріо Прінціп і пустив кілька стрілів, від яких погиб архикнязь Франц Фердинанд і його жінка. Убийника арештовано і посаджено в тюрму. Зарядженo розправу, на яку приведено 23 оскаржених. Прінціп заявив, що поповнив убийство з політичних мотивів, бо не міг знести наруги австрійського правительства над сербським народом. Франц Фердинанда він уважав головним виновником всїх злочинів, яких австрійські власти допускали ся над сербським населенєм в Боснї й Герцоговинї. Процес покінчив ся засудом чотирох оскаржених на кару смерти через повішенє; одного засуджено на досмертну вязницю; одного на 13 літ; двох на 10 літ; одного на 3 роки, а Прінціп і Ґаврелович, головні виновники, дістали по 20 літ арешту. — Се убийство дало Австро-Угорщині причину вислати ультимат до Сербії, який спричинив вибух війни. Оскаржувано, що плян конспірації боснійських Сербів, які хотїли злуки з Сербією, був виготований у Білгороді в порозуміню з сербським правительством. Але многі жерела вказують, що Австрія і Німеччина вже довго перед тим плянували війну, і — як каже Генри Морґентав, американський амбасадор в Туреччинї, — убийство було благословенством для пануючих сих двох держав. Навіть сам вчинок убийства кидає підозрінє. Архикнязя Франц Фердинанда знали всї яко великого приятеля славянських народів своєї монархії, а яко ворога Мадярів. Він старав ся перевести реорганізацію держави в той спосіб, аби кожда національність мала свою автономію. Така опінія кружить між противниками теперішної Австрії.

РУХ У ВІДДІЛАХ У. Н. СОЮЗА.

КАРНЕҐІ, ПА. Тов. ім. Т. Шевченка, від. 384, повідомляє своїх членів, що мітинг не відбудеть ся 5. мая, бо на сей день припадає Великдень; натомісць відбудеть ся четвертої неділї по першім, то є 26. мая б. р. Взиваєть ся членів, щоби кождий приприводив нового члена, а тим покаже патріотичне діло для свого товариства і для своєї організації У. Н. Союза. — С. Маркусь, секр.

В кождій українській хатї повинен находити ся Календар У. Н. Союза.

Родимці! Читайте „Свободу" і приєднуйте для неї якнайбільше передплатників.